

This project has received
European Regional
Development Funding
through the INTERREG III
Community Initiative

Gozdarski inštitut Slovenije

OSNUTEK NAČRTA ZA OHRANJANJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V OBMOČJIH NATURA 2000

Območje Lovrenških jezer z okolico

(delavnica v Skomarjah, 6. junij 2006)

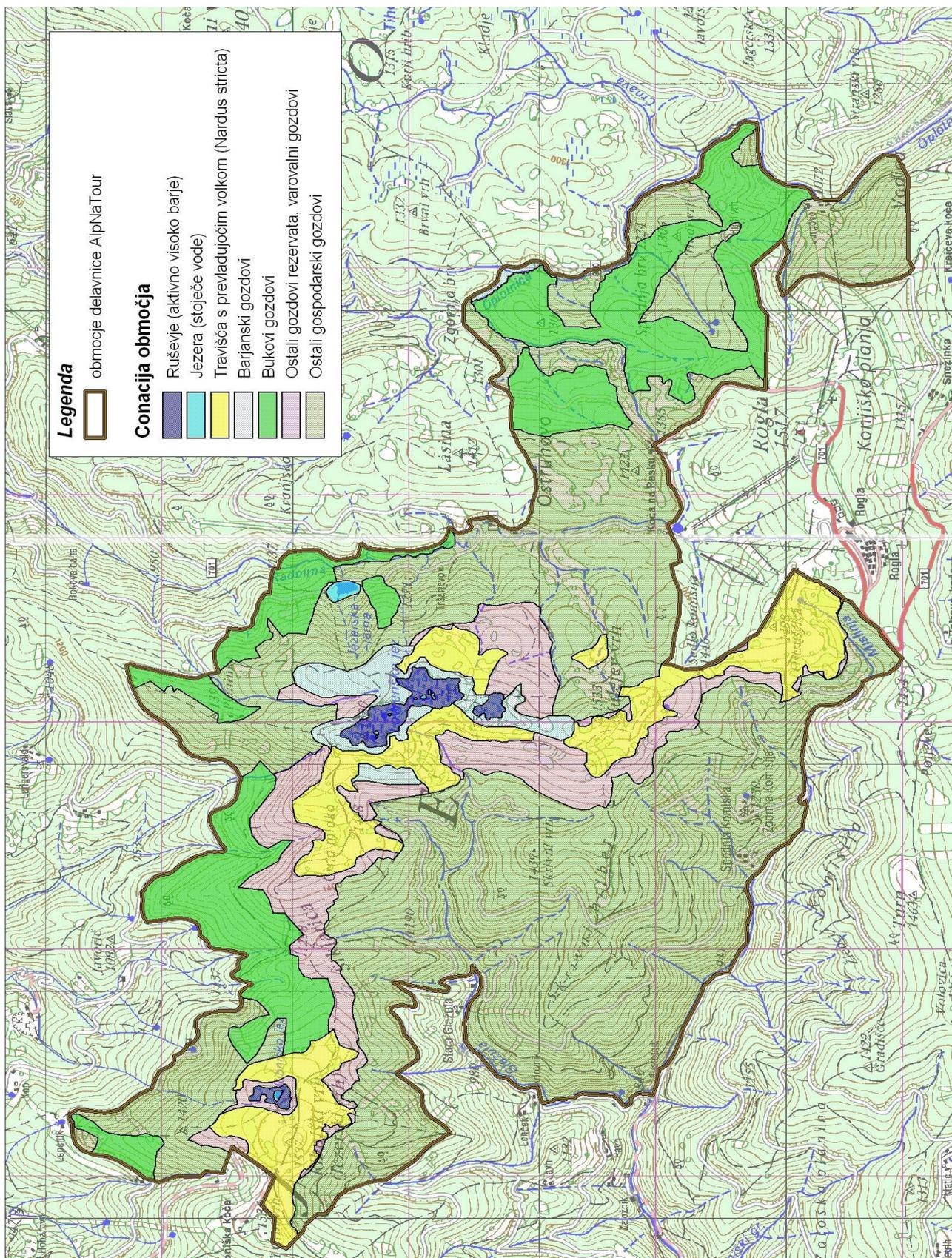
Pričujoče besedilo je bilo v smislu strokovnih podlag predstavljeno udeležencem delavnice dne 6. junija 2006 v Skomarjah nad Zrečami. Vanj so dodani popravki oz. pripombe (rdeči tisk), ki so jih predlagali udeleženci v sodelovalnem postopku priprave načrta trajnostnega razvoja na Natura 2000 območjih.

Strokovne podlage bodo predložene tudi občinam Zreče, Lovrenc na Pohorju, Slovenska Bistrica, Ribnica na Pohorju in Mislinja, ki jih lahko uporabijo v postopku prostorskega načrtovanja, vključno z načrtovanjem razvoja turizma v občinah ali regiji.

pripravila Barbara POLANŠEK, mag. Sašo GOLOB

Conacija območja:

1. Cona – Ruševje z jezeri (skupno 31 ha)

Habitatni tipi:

Aktivno visoko barje – H_7110* (Lovrenška jezera, Ribniško jezero)

Vrste:

veliki pupek *Triturus carnifex* - V_1167

hribski urh *Bombina variegata*- V_1193

ruševca *Tetrao tetrix*

Stanje in razvojne težnje:

- območja aktivnega visokega barja poraslo z ruševjem, stabilen ekološki kompleks

Cilji:

- ohranitev površin aktivnih visokih barj poraslih z ruševjem v enakem obsegu kot je trenutno (31 ha)
- ohranitev ugodnega stanja habitata za zgoraj naštetе vrste

Usmeritve za ohranjanje:

- posebna nega za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov ni potrebna, prepusti se naravnemu razvoju
- vzdrževanje in dodatna ureditev lesenih brvi za obiskovalce

Usmeritve za obiskovanje:

- ureditev pešpoti z izogibališči po barju in vzdrževanje že obstoječih urejenih poti (uporaba lesenih brvi) – (načrt se nanaša na celotno območje Lovrenških jezer)
- omejitev gibanja obiskovalcev zgolj na lesene brvi (v poletnem času)
- ureditev usmerjevalnih in informacijskih tabel (obnova tabel na stolpu – več jezikov)
- opozorilne table že na parkirišču na Rogli in Komisiji (nevarnosti, odgovornosti, obnašanje)

- prepoved vožnje z gorskimi kolesi
- tek na smučeh je dovoljen v primeru zadostne količine snega, kadar je snežna odeja višja kot rušje
- prepoved vožnje z motornimi sanmi
- organiziranje nadzornih organov znotraj lokalnih skupnosti (inšpekcijske službe premalo učinkovite) – omejitev »divjih« piknik prostorov, kampiranja, kolesarjenja
- dodati opozorilno tablo, da je treba smeti odnašati v dolino in organizirati periodično čiščenje smeti
- nudenje vodenja obiskovalcev in usposabljanje vodnikov za naravoslovne vsebine tega območja
- izvedba izobraževalnega in promocijskega programa (zloženka)
- možne le manjše skupine (večje skupine se delijo na več manjših)
- za rešitev problema financiranja je nujna vključitev nosilcev turizma na območju (Unior Zreče, turistična društva, planinska društva) ter občin in gospodarstva
- potrebna povezanost vseh občin na območju (organiziranje pobiranja vstopnine)
- priprava načrta upravljanja celotnega Natura 2000 območja na Pohorju ter ureditev »krovnega organa« - mogoče v obliki parka

2. Cona – Jezera (stoječe vode) (4,5 ha)

Habitatni tipi:

Naravna distrofna jezera in ostale stoječe vode – H_3160 (Lovrenška jezera, Ribniško jezero, Jezerska jama)

Vrste:

veliki pupek *Triturus carnifex* - V_1167

hribski urh *Bombina variegata* - V_1193

Stanje in razvojne težnje:

- območja jezer na visokem barju ter Jezerski jami, zaenkrat ni opaziti znakov ogroženosti, razen teptanja tal na obalah jezer s strani obiskovalcev

Cilji:

- ohranitev površin jezer in stoječih voda v enakem obsegu kot je trenutno (4,5 ha)
- ohranitev ugodnega stanja habitata za zgoraj naštetih vrst

Usmeritve za ohranjanje:

- posebna nega za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov ni potrebna, prepusti se naravnemu razvoju,
- prepoved vnašanja tujih rastlinskih in živalskih vrst,

Usmeritve za obiskovanje:

- izdelava podrobnega načrta izdelave lesenih brvi za obiskovalce na obalah jezer (načrt se nanaša na celotno območje Lovrenških jezer)
- ureditev obiska samo na spodnjih Lovrenških jezerih (kjer je stolp), zgornja jezera naj ostanejo nedotaknjena

- ureditev poti okrog jezera na Jezerski jami (pot odmaknjena od obale z urejenimi posameznimi dostopi do jezera) – uskladiti obisk jezera in interese lovnega turizma (koča Jezerc)
- ureditev usmerjevalnih in informacijskih tabel ob poti na Jezerski jami
- razjasniti možnosti ribolova na Jezerski jami (dovoliti ali ne?) – prepoved komercialnega ribolova

3. Cona – Travišča s prevladujočim navadnim volkom (290 ha)

Habitatni tipi:

Vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (*Nardus stricta*) na silikatnih tleh v montanskem pasu (in submontanskem pasu v celinskem delu Evrope) – H_6230*

Vrste:

veliki pupek *Triturus carnifex* - V_1167

hribski urh *Bombina variegata* - V_1193

travniški postavnež *Euphydryas aurinia* – V_1065

koconogi čuk *Aegolius funereus*, ruševca *Tetrao tetrix*

Stanje in razvojne težnje:

- travnata pobočja na grebenu s prevladujočim navadnim volkom, poteka aktiven proces zaraščanja travnatih površin - predvsem s smreko; v Črni mlaki skupina cemprinov
- prisotna borovnica in brusnice ter zdravilna zelišča (arnika, svišč)

Cilji:

- vzpostavitev ugodnega stanja za navadnega volka (*Nardus stricta*) na celotnem območju cone (310 ha)
- ohranitev skupine cemprinov v Črni mlaki
- ohranitev posameznih dreves in šopov drevja na teh površinah
- ohranitev ugodnega stanja habitata za zgoraj naštetih vrste

Usmeritve za ohranjanje:

- postopen posek dreves, ki zaraščajo travnate površine – vzpostavitev ugodnega stanja za navadnega volka (*Nardus stricta*)
- **odstranjevanje panjev, da se omogoči strojna obdelava**
- ohranjanje travnatih površin z občasno **čistilno** košnjo (vsaj vsaka 3 leta **oz. 5 let**) oziroma z ekstenzivno pašo - **kontrolirana paša s pastirjem v pašni sezoni od 1.6. do 15.9.** (organizacija in sodelovanje med KGZ, lastniki in pašnimi skupnostmi)
- **potreben monitoring – nadzor zaraščanja**
- izdelava pašnega načrta – sodelovanje gozdarstva, kmetijstva in varstva narave
- določitev dela gozda namenjenega paši – opredelitev v pašnem načrtu
- **prepoved paše za koze**
- **kontrola divjadi – krmišča za divjega prašiča prestaviti na nižje ležeča območja**
- prepoved uporabe pesticidov in apnenca za zniževanje kislosti tal

Usmeritve za obiskovanje:

- ureditev in vzdrževanje pešpoti, predvsem na mokrejših predelih poti
- preusmeritev obiskovalcev na manjše število poti in omejitev hoje izven za to določenih poti
- **travišča atraktivna z vidika turizma (pikniki) – omejitev »divjih« piknik prostorov**
- določitev poti za gorsko kolesarjenje, prepoved vožnje izven za to določenih poti
- ureditev informacijskih in usmerjevalnih tabel (več jezikov)
- preveriti ustreznost sedanjih prog za tek na smučeh
- ureditev steze za vožnjo z motornimi sanmi (ista kot za gorska kolesa?) - **preveritev možnosti/dopustnosti poligona za vožnjo z motornimi sanmi (zadržki obstajajo predvsem zaradi habitatov določenih ptic na tem območju – npr. ruševca)**
- prepoved vožnje z motorji za motokros
- **vzpostavitev učinkovitega okoljevarstvenega nadzora**
- dodati opozorilne table, da je treba smeti odnašati v dolino in organizirati periodično čiščenje smeti
- **sodelovanje vseh občin na območju**

4. Cona – Barjanski gozdovi (76 ha)

Habitatni tipi:

Barjanski gozdovi - H_91D0*

Vrste:

veliki pupek *Triturus carnifex* - V_1167

hribski urh *Bombina variegata* - V_1193

črna žolna *Dryocopus martius*, koconogi čuk *Aegolius funereus*, ruševac *Tetrao tetrix*, triprsti detel *Picoides tridactylus*

Stanje in razvojne težnje:

- gozdovi (prevladujejo iglavci) na močvirnatih ravninskih predelih okrog visokega barja, gozdovi so skoraj v celoti znotraj gozdnega rezervata Lovrenška jezera

Cilji:

- ohranitev barjanskih gozdov v enakem obsegu kot je trenutno
- ohranitev ugodnega stanja za zgoraj naštetе vrste

Usmeritve za ohranjanje:

- posebna nega za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov ni potrebna, prepusti se naravnemu razvoju
- ureditev lesenih brvi za obiskovalce

Usmeritve za obiskovanje:

- ureditev in vzdrževanje pešpoti (lesenih brvi) – (načrt se nanaša na celotno območje Lovrenških jezer)
- omejitev gibanja obiskovalcev zgolj na lesene brvi (v poletnem času)
- ureditev usmerjevalnih in informacijskih tabel (več jezikov)
- prepoved vožnje z gorskimi kolesi
- tek na smučeh je dovoljen v primeru zadostne količine snega
- prepoved vožnje z motornimi sanmi in motokros motorji
- dodati opozorilno tablo, da je treba smeti odnašati v dolino in organizirati periodično čiščenje smeti
- nudenje vodenja obiskovalcev in usposabljanje vodnikov za naravoslovne vsebine tega območja

5. Cona – Bukovi gozdovi (490 ha)

Habitatni tipi:

Bukovi gozdovi (*Luzulo Fagetum*) – H_9110

Vrste:

bukov kozliček *Morimus funereus* – V_1089

alpski kozliček *Rosalia alpina* – V_1087*

hribski urh *Bombina variegata* - V_1193

črna žolna *Dryocopus martius*, divji petelin *Tetrao urogallus*, gozdni jereb *Bonasa bonasa*, koconogi čuk *Aegolius funereus*, mali skovik *Glaucopteryx passerinum*, ruševca *Tetrao tetrix*, triprsti detel *Picoides tridactylus*

Stanje in razvojne težnje:

- Relief: severna in vzhodna pobočja v GGE Ribnica na Pohorju ter Lovrenc na Pohorju z jarki, pretežni del GGE Osankarica (pobočni in vršnji del)
- Drevesne vrste: prevladuje bukev, smreka, gorski javor, jelka, prisotni tudi macesen, jerebika ter posamično rdeči bor
- Drevesne vrste v pomladku: smreka, bukev, gorski javor, jelka, jerebika

- Razvojne faze in struktura sestojev: prevladujejo starejše razvojne faze, predvsem debeljaki in sestoji v obnovi, pomlajevanje je malopovršinsko, sestoji so vrzelasti
- Habitatno in odmrlo drevje: razmeroma malo, navzoča starejša drevesa gorskega javorja
- Vodne razmere: precej stalnih in presihajočih neonesnaženih potokov v strmih jarkih
- Posebne strukturne značilnosti: nekaj manjših jas, prisotna mravljišča
- Negativni vplivi: občasen hrup na cestah v coni ob pridobivanju lesa, vznemirjanje pri izvajanju gozdnogojitvenih del ter nabiranju gob
- Razvojna težnja: dolgoročno bo večji delež gozdov v mlajših in srednjedobnih razvojnih fazah

Cilji:

- ohranitev habitatnega tipa v ugodnem stanju z ustreznim deležem habitatnega drevja in vsaj 50% deležem bukve ter razmeroma visokim deležem gorskega javorja (vsaj 5%)
- ohranitev ugodnega stanja habitatov za zgoraj našteje vrste – ohranjene skupine bukovih dreves, vsaj 5 m³ odmrlega drevja na ha – posamično in v manjših skupinah
- v pomladku vsaj 50% bukve, 20% javorja

Usmeritve za ohranjanje:

- postopno povečevanje deleža bukve (povečan odstrel divjadi, subvencioniranje zaščite mladovja pred objedanjem divjadi, plačilo odškodnin zaradi škod po divjadi)
- ohranjanje odmrlega in habitatnega drevja – povečati delež duplaric (ZGS to delno že izvaja)
- uravnati stalež divjadi, ki omogoča pomlajevanje listavcev – povečan odstrel
- skupinsko postopno gospodarjenje
- v gozdnem rezervatu brez ukrepanja

Usmeritve za obiskovanje:

- vzdrževanje označb za pešpoti in kolesarske poti (po gozdnih cestah)
- na slepih krakih gozdnih cest postavitev cestnih zapor

- določitev mirnih con za vse aktivnosti v določenem času
- večji nadzor v času nabiranja gob – posebej v mirnih conah
- nadzor nabiranja gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč – posebej v mirnih conah
- izobraževanje »uporabnikov« gozdov (gobarjev, nabiralcev zelišč, nabiralcev gozdnih sadežev)
- pooblastila za nadzor nad nabiranjem gob lastnikom gozdov
- izboljšati kontrolo izvajanja predpisov
- izobraževanje lastnikov gozdov

6. Cona – Ostali gozdovi gozdnega rezervata Lovrenška jezera ter varovalni gozdovi (270 ha)

Habitatni tipi:

pretežno Kislojubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (*Vaccinio – Piceetea*) – H_9410

na strmih severnih pobočjih manjše površine Javorjevih gozdov na pobočnih gruščih – H_9180*

Vrste:

hribski urh *Bombina variegata* - V_1193

črna žolna *Dryocopus martius*, divji petelin *Tetrao urogallus*, koconogi čuk *Aegolius funereus*, ruševac *Tetrao tetrix*, triprsti detel *Picoides tridactylus*

Stanje in razvojne težnje:

- Relief: greben in vrhnji del pobočja (od vrha navzdol do nadmorske višine okrog 1.400 m)
- Drevesne vrste: prevladuje smreka, bukev je mestoma skupinsko primešana (predvsem na severnejših pobočjih), posamično in skupinsko je prisoten še gorski javor, posamično rdeči bor ter jerebika, na vrhnjih delih manjše skupine rušja, pod Jezerskim vrhom nasajen cemprin
- Drevesne vrste v pomladku: smreka, bukev, jerebika
- Razvojne faze in struktura sestojev: prevladujejo debeljaki, posamezni manjši sestoji drogovnjaka, posamično manjše vrzeli
- Habitatno in odmrlo drevje: dovolj velika količina odmrlega in habitatnega drevja

- Vodne razmere: stalni in presihajoči neonesnaženi potoki v strmih jarkih
- Posebne strukturne značilnosti: posamezne manjše vrzeli, kjer je prisotna borovnica in brusnice ter zdravilna zelišča (arnika, svišč), pogosta mravljišča, aktivna rastišča ruševca
- Negativni vplivi: občasen hrup v coni (pohodništvo, gorsko kolesarstvo, motokros, motorne sani), vznemirjanje pri nabiranju gozdnih sadežev, zdravilnih zelišč in gob
- Razvojna težnja: spremembe niso opazne in jih ni mogoče predvideti

Cilji:

- ohranitev habitatnih tipov in habitatov za zgoraj naštete vrste v ugodnem stanju

Usmeritve za ohranjanje:

- brez ukrepanja v gozdnem rezervatu, v območju varovalnih gozdov pa izvajanje le najnujnejših ukrepov

Usmeritve za obiskovanje:

- ureditev in vzdrževanje pešpoti
- omejitev gibanja obiskovalcev na urejene pešpoti oziroma obstoječe tekaške proge
- ureditev usmerjevalnih in informacijskih tabel (več jezikov)
- določitev poti za gorsko kolesarjenje, prepoved vožnje izven za to določenih poti
- ureditev steze za vožnjo z motornimi sanmi (ista kot za gorska kolesa?)
- prepoved vožnje z motorji za motokros
- dodati opozorilne table, da je treba smeti odnašati v dolino in organizirati periodično čiščenje smeti
- nudenje vodenja obiskovalcev in usposabljanje vodnikov za naravoslovne vsebine tega območja
- omejitve nabiranja gozdnih sadežev **in gob**
- **izboljšati kontrolo izvajanja prepisov**
- preučiti smiselnost prepovedi lova v gozdnem rezervatu **(ali je res prepovedan?) - če se določi tudi lovna površina v rezervatih se tam potem postavljajo tudi lovni objekti, to pa je v nasprotju z ekološkimi zahtevami vrst**

7. Cona – Ostali gospodarski gozdovi (1.775 ha)

Habitatni tipi:

del - Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (*Vaccinio – Piceetea*) – H_9410

del - Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov H_3220

Vrste:

hribski urh *Bombina variegata* - V_1193

črna žolna *Dryocopus martius*, divji petelin *Tetrao urogallus*, gozdni jereb *Bonasa bonasa*, koconogi čuk *Aegolius funereus*, mali skovik *Glaucidium passerinum*, triprsti detel *Picoides tridactylus*

Stanje:

- Relief: prevladujejo pobočja z jarki, različnih ekspozicij in nagibov
- Drevesne vrste: prevladuje smreka, bukev in macesen prisotna v skupinah in posamično, posamično gorski javor, jerebika, veliki jesen, posamezni osebki gorskega bresta in češnje ter breze, v Spodnji Komisiji posamično sajena duglazija, pod Jezerskim vrhom cemprin
- Drevesne vrste v pomladku: smreka, jerebika, bukev, gorski javor
- Razvojne faze in struktura sestojev: v zgornjem prevladujejo starejši debeljaki, ki so zatravljeni, področje Skrivnega hriba in Komisije so prisotne tudi mlajše razvojne faze, v ostalem delu pa so debeljaki z manjšimi pomladitevenimi jedri
- Habitatno in odmrlo drevje: v zgornjem delu nekaj več, v spodnjem delu malo
- Vodne razmere: precej stalnih in več presihajočih potokov v strmejših jarkih
- Posebne strukturne značilnosti: v zgornjem delu veliko vrzeli, debeljaki močno zatravljeni, mravljišča pogosta, več aktivnih rastišč velikega petelina

- Negativni vplivi: občasen hrup na cestah v coni (motokros, motorne sani) in ob pridobivanju lesa; vznemirjanje pri izvajanju gozdnogojitvenih del ter nabiranju gob
- Razvojna težnja: dolgoročno bo večji del gozdov v mlajših in srednjedobnih razvojnih fazah, povečuje se delež listavcev, zlasti zaradi učinkov ograjevanja mladja

Cilji:

- ohranitev ugodnega stanja habitatov za zgoraj naštetе vrste
- ohranitev vrzeli zaradi prehrabene funkcije za divjad

Ukrepi za ohranitev stanja:

- pri gospodarjenju v gozdu načrtno puščanje starih, votlih, nagnitih, gnezdilnih dreves za habitatna drevesa (od 3 do 6 dreves na ha) (črna žolna),
- načrtno puščanje odmrlih dreves in sušic v gozdu (od 5 do 10 m³ ha),
- z ukrepi nege oblikovanje naselitvenega prostora gozdnim mravljam,
- načrtno puščanje večjih skupin odmrlega drevja v sestojih smreke (triprsti detel),
- ohranjanje grmovne plasti (gozdni jereb),
- čiščenje in vzdrževanje negozdnih, travnatih površin v gozdu ter jas pomembnih za prehrano (divji petelin), povečevanje jas in vrzeli, košnja vsaj enkrat na 2 leti
- načrtno ohranjanje dela območij poraslih z borovnico s posekom smreke,
- zagotavljanje miru na rastiščih divjega petelina med obdobjem rasti (od konca februarja do konca junija) z vzpostavitvijo režima prometa na gozdnih cestah (v zimskem času so ceste v tej coni zaprte, v predelih kjer so aktivna rastišča divjega petelina so gozdne ceste zaprte do konca junija) in neizvajanjem sečnje in spravila lesa v tem obdobju – ureditev potrebnih nadomestil zaradi izpada dohodka,
- ohranitev najbolj priljubljenih dreves, na katerih divji petelin prenočuje in poje,
- ohranjanje in povečevanje pestrosti gozdnega roba,
- ohranjanje in sadnja plodonosnih drevesnih vrst v gozdu (divja češnja),
- ohranjanje aktivnih travniških površin v Komisiji in Hudem vrhu s košnjo in pašo,
- izogibanje večjim posegom v neposredni bližini Hrenovega potoka in vzdolž reke Mislinje
- na smučiščih vzdrževanje naravnih travnišč z avtohtonimi vrstami

Usmeritve za obiskovalce:

- gibanje pohodnikov naj bo omejeno na obstoječe poti,
- ureditev usmerjevalnih in informacijskih tabel (več jezikov) z naravoslovnimi vsebinami
- vožnja s kolesi se poleg lokalnih in gozdnih cest dovoli tudi na za to označenih poteh
- vožnja z motornimi sanmi se omeji na določene lokacije
- določitev con miru in omejitve nabiranja gozdnih sadežev (odlok občine – lokalna nadzorna služba)
- **na slepih krakih gozdnih cest postavitev cestnih zapor**
- **izobraževanje lastnikov gozdov**
- **izobraževanje »uporabnikov« gozdov (gobarjev, nabiralcev zelišč, nabiralcev gozdnih sadežev)**
- **pooblastila za nadzor nad nabiranjem gob lastnikom gozdov**
- osveščanje javnosti in nadzor (posledično sankcioniranje kršitve prepovedi vožnje v naravnem okolju)

Seznam udeležencev delavnice v Skomarjah dne 6. junija 2006:

<i>Ime inštitucije</i>	<i>Ime in priimek</i>
Zavod za gozdove Slovenije, OE Slovenj Gradec	Mirko CEHNER
Zavod za gozdove Slovenije, OE Maribor	Matjaž Zupanič
Zavod za gozdove Slovenije, KE SL. Konjice	Bojan ČAPL
Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje	Branko ŠTUNF
Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, OE Maribor	Matjaž JEŽ
Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, OE Maribor	Martin JERNIK
Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, OE Maribor	Jurij GULIČ
Občina Zreče	Jožef KOŠIR
Občina Zreče	Alojzija KOTNIK
Občina Ruše	Andrej GAŠPARIČ
UNIOR TURIZEM	Domen VOGELSANG
TD Lovrenc na Pohorju	Helena RALIČ
TD Lovrenc na Pohorju	Jože JAVORNIK
TD Lovrenc na Pohorju	Katja PODLESNIK
Kolesarski klub Rogla	Metka PLANDL
turistična kmetija Ramšak	Tomaž MERNIK
turistična kmetija Ločnikar	Peter LOČNIKAR
turistična kmetija Miklavž	Jože JESENIČNIK
turistična kmetija Jevšnik	Alenka ČAS
turistična kmetija Arbajter	Andrej ARBAJTER
turistična kmetija Arbajter	Konrad ARBAJTER
turistična kmetija	Janez OČKO
Gozdarski inštitut Slovenije	Marko KOVAČ
Gozdarski inštitut Slovenije	Sašo GOLOB
Gozdarski inštitut Slovenije	Stephanie ALIZANT
Gozdarski inštitut Slovenije	Filip NEBRIGIČ
Gozdarski inštitut Slovenije	Barbara POLANŠEK

